

Numerul 7. Oradea-mare 18 februarie (1 martie) 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Tomiță.

Se 'ntorse acasă amărit și săturat până peste cap. Veșnic una ș-aceeaș. Iar il necăjiseră la prefectură cu obiceiul lui cel caraghios; căci Tomiță avea un nărav. Când nu-i eră la indemână dosarul cerut, ori când il cihăia directorul prea mult într'o ți, se inciudă, își cărligă arătătorul de la mâna dreaptă, il prindea 'n dinți și se ofăria, par că l'ar fi apucat bóla copiilor.

Unul îi dîsesse că sémănă cu Vasilache de la păpuși. Tomiță se mânia și-i respunse ciudos, din fundul dosarelor, să-l ierte, să-l scutescă, să nu-i bată capul pe datorie, c'apoi își găseșce mantaua. Ș așa, dintr'una într'alta, ajunseseră departe. Căci, cu toții, dór numai atâta așteptaseră, ca să-i ieie partea celuiialt și să se puie la contra cu Tomiță; până și arhivarul, șeful lui, om bētrân și prieten vechiu. Ba, taman el îi dîsesse de femeie: „Că-i a tuturoră, până ș-a cui nu vré s'o aibă“. Asta chiar il scóse din sārîte; il infuriă amarnic, cu deseveșire.

— Să-i dîcă lui de muiere, de Frosa, de Frășnica lui! Că ce șcie satul, nu bărtbatul, și alte porcării de astea!... Nu; nu-i veniă să crēdă. Cum? Chiar îi dîsesse aeeva? Nu se 'nșelă? Auđise cu urechile lui? ... Nu; asta eră prea mult.

Și-și punea paie și se 'nfierbintă el singur. Și cum e Tomiță, când s'aprinde, rabdă 'ntr'ensul, mocni tótă țiulica, până sēra târđiu, când bătū ciasul să plece de la canțilerie. — Cum veni pe drum, numai el șcie. Își aruncă pālăria de la ușă și incepū să se plimbe dealungul odăilor, cu pași mari și grăbiți. Îi veniă damblaua, nu alta.

— Și la urma urmei, ce aveau cu femeia lui? Nu-i încăpea pământul? — Inghiți-i-ar de vii! De-i o rea ori nu, — muierea lui! Și?... trēba lor? — D'apoi asta? Să-i deie 'n gura lūmei taman arhivarul! Om

in tótă firea, om insurat, să ție hangul unor bāeți, mucoși pot a dîce... Fiu... fiu... fiu...

Se oprise clocotind. Timplele îi svicniau cu putere, îi vijiiu crierii, și-i scānteiau ochii ca tăciunii aprinși. Părea că 'ntr'o clipă se grămădisse într'ênșii tótă agerimea bărbăției lui, timpitā atāt amar de vreme, într'o căsnicie de șai-șpredece ani, mārșavă și desgustătóre. Obosit inse de-a-și pironi mintea la acelaș lucru, asā de trist pentru el, obosit de atâtea simțiri dure-róse, — se oprise la mesă, lāngă jeț și cădū pe dēnsul abătut, doborit, ca un hoit, fără simțire.

— Au dreptate! Scārnăvia me face de rușinea lunei.

Și cum își răđimase cótele de mesă, capul îi cădū pe mâna dreaptă, iar din ochii uscați de porniri pāti-mașe și fugiți in fundul capului, îi picurau lacrimi fierbinți pe hainele lui de camgarn, strimte și lustruite. Oftă și se scinciaă ca un copil:

— Of, Froso, Froso, zidire ticălósă, cum îți faci tu ris de bētrānețele mele!

Inse părciții remaseră muți la desnădăđuirea lui adāncă. Și nu-ș mai află loc in tótă casa, in tot pus-tiul. I se părea că-l arde scaunul ca jāratecul: il frigea până 'n rārunchi. — Mai mult se tārī până la marginea patului și, gemēnd mereu, se lāsă jos in tótă lungimea trupului. Puterile îi erau istovite și adormi.

Rēsufflă din greu. O stāncă, par că, i se lāsase pe pieptul lui hirbuit. Iar impregiuru-i, din tóte părțile, in tótă casa, orbindu-l, năpădiā un nor de fum, gros și negru, ieșind dintr'o arhivă cu condicii aprinse. Deasupra, in nouri, ca un arhangel al morții, plutia 'n vėzduh Necuratul. — Cătrānit la față ca fundul ceanului, cu barba 'n furculiță, pleșuv ca 'n podul pālmiu, cu ochii lui de broscoiu — de i-ai fi tăiat córnele; ai fi jurat că-i arhivarul de la prefectură. Luat in vėrteșul acestei inchipuiiri, Tomiță tremurā ca varga și vėrsă

sudori răci. Necuratul se pogorise lângă dânsul și-i dîsese, rânjind cu înțelesuri:

— Tomișo, Tomișo, vrei să-ți fie nevêsta credincioasă?

Nu mai încăpea indoielă; îl luă la vale, își bătea joc de nenorocirea lui. — Se deșteptase și cercă să se ridice. Cum eră lungit pe spate, i se încordară mușchii umerilor și ai pulpelor; dar în aceeaș clipă se destinsă iute și cădă neputincios, sub privirea cea sticlôsă și fermecătore. În svêrcolirile lui inse, fluierile îi lunecaseră jos, pe covorul môle; tresări și se trezi de-odată în picioare, buimac, năuc.

În fundul odăii, la ferêștră, pe scaun, sub cele din urmă raze ale sôrelui, cari lunecând pieziș îi auriu pêral ei acuma aprôpe sur, nerăbdătore, ciudôsă, sborșită, ședea Frosa. Întorsă acasă, ea găsisse ușile deschise în lături, pâlăria 'n mijlocul căsiii, covorele luate înainte cu picioarele, duse par că de apă, iar pe Tomișă lungit pe pat, dormind dus, sforăind în redingota de serviciu. Înțelese totul și se cutremură. Nu dór de frică, dar de plictisela aceleiași scene, care se repetă fără 'nterupere, de atâți amari de ani: el, ieșind din firea lui blajină, furios, nebun, aruncându-i în față vorbe gróse, murdare; ea, haină, fără inimă, abia stăpânindu-se, privindu-l cu o milă plină de batjocură, amenințându-l că-l lasă, că se duce, că-și ia lumea 'n cap, veninôsă și mușcătore, bănuindu-i bêtrâneța lui și frumuseța ei pierdută și viêța ei prăpădită; apoi, tot el, mișelnic, isbucnind într'un plâns sfâșietor, nervos și fără lacrimi, cu horcăieli și sughițuri, tremurând, tărîndu-se și umilindu-se la picioarele ei:

— Iértă-me, Frăsinișo, iértă-me! Nu-ți cer nimic. Fă ce vrei... Fă ce vrei...

Îi eră lehamite. — Și pentru a-ș domoli neastêmperul, nerăbdarea de a se vedé mai curênd scăpată își luase lucrul. Împletiă, dar gata de harță, hotărîtă și nemilôsă. Lânuri multe, în flori felurite, se 'nceurcau în pólele ei, cărnóse și moi.

La doi pași de dênșă, impietrit, fermecat, Tomișă se oprise cu necasul inădușit în inima lui, cu furia stingându-i-se 'n ochi, cu dojenile amare prinse de limba lui rêmasă acuma mută între fâlcile 'ncelestate. În mâinile ei, mai gata, el zărise scufia, scufia pe care șcîea bine că i-o pregăteșce 'n taină ca dar de ziua lui. Ș-atunci, simți ca o gâdilitură, care, pornită din creșcetul pleșuv al capului, i se pogoră prin têmple. de după sfêrcul urechilor, prin mușchii ședutului, lunecându-i pe fața totă a pielei și furnicându-l până 'n tălpi. — Sprincenile i se descreseră, i se muiaseră ochii, pielea i se făcuse cute totă din têmple până la bărbie, într'un zimbet desgustător, în care i se revêrsă întreaga viêța a trupului și care-i intindea peste mësura gura lui, acuma plină de bale. Și când, gata de împăcare, ea-l pândia cu còda ochiului, zimbînd tot și tremurând din glesne, el se apropiă încet-încet de dênșă, purtând pe buze-i cea din urmă sărutare pătimașă, o sărutare zădarnică.

GHEORGHE DIN MOLDOVA.

Proverbe.

Porțile ori cărui castel se deschid înaintea unui catâr încărcat cu aur. (Rusesc.)

*

Cine caută stăpân, devine slugă.

La sobă.

*Sînt singur și ca copilul,
Ce pór' o perla 'n al seu sîn,
Și singur numai, când se șcie,
Își sôrbea dulcea bogăție
Cu dor págân.*

*La razele unui jârateg,
Ce umple soba de schintei,
Desmierd icóna-ți adorată,
Ce țese 'n viêța mea 'norată
Blândi eurcubei.*

*Și cum tu singur ești norocul,
Ce 'n lume cu l'aș fi avut,
Aș vré să sbor în depártare,
Să ved tu dulce arátare,
Că ce faci în acest minut.*

ELENA DIN ARDEAL.

Deputatul nostru.

Comedie originală în 3 acte.

(Urmare.)

ACTUL III.

Scena represintă grădina lui Frunzeanu: la mijloc o boltă de viță, sub care e aședată o mésză mare rotundă cu scaune de giur impregiur. De tóte părțile routuri de flori, pomișori mici, bănci, scaune de trestii și meșciore de giur impregiur. În fund se vede o parte a orașului.

Scena I.

FRUNZEANU și SADAGUREANU.

FRUNZEANU. Dumitrache-ála e al dracului de n'are margini?

NICU (*ridênd*). Așaaa!... A fost o halima întrégă! Inchipuêște-ți ce i-a trăsînit p'în cap, ca să 'mpiedice intrunirea lui Gogoșescu. A pus sub ferestrele salonului care dă în grădină, doue maldăre de pae, și în momentul când s'aprinse Ioachimescu la vorbă, le-a dat foc. Ferestrele fiind deschise, fumul a intrat în casă! A strigat de jos că s'au aprins casele și toți cetățenii s'au imprășciat ca potârnichele. Pe urmă nu e vorba, au vêdut ei că nu eră nimic, inse nu se mai putea îndreptă. Bănuesc toți că dta le-ai făcut figura și sînt supérați foc.

FRUNZEANU. Ce mai trébă? Tot d'aia nu mai pociu eu, de dênșii!... Pot să se supere cât or pofti, n'am nici un zor...

NICU. Apropos! Te rog să-i spui dnei Frunzeanu că s'a aranjat cu Trifoiu și cu Basmandache.

FRUNZEANU. Daa?... Ei bravo!

NICU. Se vor abținé amêndoi și n'au să dea nici un concurs lui Gogoșescu.

FRUNZEANU. Cum mai merge cu votarea?

NICU. Admirabil de bine. Dumitrache își are tóte instrucțiunile date cum să procedeze! Ți-am spus aseră figura cu buletinele?

FRUNZEANU. A! Da!... Și merge?

NICU. Strună! Se dau plicurile cu buletinele dvóștre și ei cred că sînt ale lui Gogoșescu.

FRUNZEANU. L'am vădut și eu adineaura când am trecut p'acolo!.. Ai treb-acuma?

NICU. Nu, de ce?

FRUNZEANU. Te-aș fi rugat să te mai fi repeđit p'în sala de alegeri, face mult!... Omenii au destul vin?

NICU. Berechet! Măcar să-l bé ei pe tot!... Dta mai vii?

FRUNZEANU. Nu; rămân să 'ngrigesc de mésa care am s'o dau alegătorilor, și să trimit ceva șampanie biuroului!

NICU. Me duc în sală, și d'acolo, după ce s'o află rezultatul, îți trimet muzica și omenii pentru manifestatie. Eu, și decă o fi să viu, stau în salon! Nu vreau să m'arăt, să nu bănușcă ceva Gogoșescu.

FRUNZEANU. Bine!... (Nicu se 'ndreptă spre ușe și tocmai în prag se 'ntelneșce cu Mirinescu.)

Scena II.

Cei de sus, MIRINESCU.

MIRINESCU (*a parte.*) Ei, ce s'aude? Cam simte dl Frunzeanu?

NICU (*a parte.*) S'a pus tot la cale d'asără. Mme Frunzeanu i-a vorbit mult în privința dtale, ba chiar a fost și o mică discuție. Ađi i-am spus lui nenea Frunzeanu că ai trecut de partea lui și cu asta e mai imbunat nișel. Uite-l colo, veđi de-l ia cu binișoru!.. Isbândă bună...

MIRINESCU. Mersi! (Nicu ese, Mirinescu se apropie.)

Scena III.

FRUNZEANU și MIRINESCU.

MIRINESCU. Salut pe venerabilul domn Frunzeanu!

FRUNZEANU (*se întorče repede.*) A! Ce veđ? Dl Mirinescu? Ce-am auđit? La noi?

MIRINESCU. Nici nu puteam face altfel, mai ales că...

FRUNZEANU. Da, e frumos din partea dumitale. (*A parte.*) Mi se pare mie că iar o să-mi cără mâna Anetei? Am să me fac și eu că nu-l înțeleg. (*Tare.*) Vii din sala alegerilor, dle profesor?

MIRINESCU. Da; acum plecai d'acolo! Se votază în cea mai mare liniște. Nu e vorba, a 'ncercat în vr'o doue rânduri Gogoșescu și cu Ioachimescu să facă scandal, dar s'au liniștit lucrurile... Țineam să ve întelnesc dle Frunzeanu, ca să ve...

FRUNZEANU (*Îi ia cuvântul.*) Ei, ce đici? O să am destule voturi?

MIRINESCU. Mai e de vorbit? Toți votază pentru dvóstre... și pentru că v'am întelnit acum, imi iau curajul...

FRUNZEANU (*Îi taie cuvântul.*) Așá! Lasă-l pe mâna mea c'o să mi-l lucrez pe neica Gogoșescu, de-o să me pomenescă! Trebuie să fii plouat, ai?

MIRINESCU. Ca o curcă!... Și cum điceam dar, pentru că v'am întelnit, imi iau curajul să ve...

FRUNZEANU (*Îi taie cuvântul.*) Să me rogi ca să te poftesc la banchet?... Vai de mine! Dragă! Dor s'ar puté? Vino nene! Și mai adu și vr'o doi prietini decă vrei. (*A parte.*) Cum să me scap de el, frate?

MIRINESCU. Pardon, că nu m'ați înțeles, dle Frunzeanu; doriaș să ve cer mâna...

FRUNZEANU (*Îi taie iar cuvântul.*) Se 'nțelege că ți-o dau!

MIRINESCU (*în culmea fericirei.*) Da! Cât s'nt de fericit.

FRUNZEANU. Fireșce! Poftim (*Îi întinde mâna.*) Este mâna unui om cinstit.

MIRINESCU (*descurajat, îi ia mâna.*) Da, dar nu erá de asta vorba...

FRUNZEANU. Aoleo!... Cu vorba, cu vorba am uitat banchetul... Scusă-me, te rog! (*Intră Elena.*)

Scena IV.

Cei de sus și ELENA.

ELENA (*înaintă.*) Cum merge cu voturile? Sandule?

FRUNZEANU. A! uite și soția mea!... Dragă, dá-mi voe să-ți recomand pe dl Mirinescu. Cel mai eminent profesor din tot județul nostru; dl Mirinescu, soția mea.

ELENA. S'nt veselă! (*Mirinescu, sărută mâna ei.*)

FRUNZEANU (*a parte.*) Uf! Bine că scăpai! (*Tare.*) Adio!

ELENA (*a parte.*) A! Va să đică, dl amenință pe Nicu? O să vorbim și noi ceva!

Scena V.

ELENA și MIRINESCU.

ELENA. Poftim de șeđi dle Mirinescu.

MIRINESCU. Mersi, dnă. (*Șed amândoi față 'n față.*)

ELENA. Am auđit că doriți, fórte mult să luați în căsătorie pe cumnata mea?

MIRINESCU. O! da dnă! Din tótă inima! Mai ales că o și iubese.

ELENA. După cât înțeleg, soțul meu nu prea vede cu ochi buni acésta căsătorie, și de aceea nu se invoeșce.

MIRINESCU. Vai! Așá e!

ELENA. N'ai nici un mijloc să-l indupleci?

MIRINESCU. Nu mai șeiu nici unul, căci tóte au fost insedar.

ELENA. Ai mai încercat și ađi?

MIRINESCU. Da! Și s'a făcut că nu me 'nțelege! (*Pausă.*)

ELENA (*cu hotărâre.*) Domnule Mirinescu, nu găsești dta că e cam periculos?...

MIRINESCU. (*surprins.*) Ce e periculos dnă?

ELENA. Procedeu prin care vrei să reușești!

MIRINESCU. Dómnă, dar...

ELENA. Te rog, ascultă-me până la sfârșit fără să mă 'nterupă! Atâta merit, cred, de la dvóstre?

MIRINESCU. Vai de mine! Cum să nu?

ELENA. După ce voi treminá, vorbeșce cât vei avé plăcere, și pentru că șeiu tot, îți voi vorbi fără incungiu: Eri séră, Nicu mi-a făcut cunoscut convorbirea ce ați avut-o în casa lui Gogoșescu. Ați comis améndoi o nesocotință din cele mai mari, să vorbiți la un dușman astfel de lucruri. Se putea fórte bine s'asculte cineva la ușe și în casul acesta me făceați de risul tégului întreg.

MIRINESCU. Aveți dreptate; dar veđi că nu ne putea auđi nimeni; toți erau ocupați.

(Va urmá.)

GR. MĂRUNȚEANU.

Poiana somnorosă.

— Legendă aflată între hârtiele lui Dietrich Krickbocker. —

De W. Irving.

(Urmare.)

Indată a auzit o horzitură, — dinții lui au început să clănțane și genunchii a i se lovii de șea de frică, — era numai frecarea unei clombe de alta în urma vântului. A trecut de arborele acesta în pace, dar alte primejdii erau acum înaintea lui.

Cam două sute de pași de la arbore era un pod îngust peste o mocirlă grosă și afundă, cunoscută sub numele: mocirla lui Wiley. Câteva bărne și grinzi dur cioplite zăceau una lângă alta și serviau de pod peste rodina acesta. De partea acea de drum, pe unde apa se scură în pădure, o grupă de goroni și castani, de cari erau înfășurați curpeni și viță de vie sălbatică, făceau podul acesta și mai întunecat.

Trecerea peste podul acesta era cercarea cea mai grea. Tocmai aici a fost prins nefericitul André și în grupa acesta de arbori au fost ascunși gardiștii, cari s'au aruncat pe el. Locul acesta totdeauna a fost considerat de vrăjii și gróznice erau simțirile copiilor de școlă când treceau pe acolo singuri după inopțare.

Când s'a apropiat de podul acesta, inima lui a început a bate grozav; s'a întărit, și-a adunat totă rezoluțiunea și dând calului în còste o jumătate de ferdel

de călcăie, s'a repezit ca să trecă iute peste pod, dar calul acesta bėtrân și cu nărav, în loc să mērgă înainte, a făcut o mișcare laterală și se apropiă cu el ventriș de marginea drumului. Ichabod, a cărui frică s'a mărit prin mișcarea asta, a luat frânele de cealaltă parte și da des cu călcăiul piciorului contrar: dar tóte erau inședar; cālăria lui, ce-i drept, a plecat, dar numai ca să se bage cu el de cea parte de drum într'o desime de măceși și de spini. Acum invēșătorul a început a imblăți pe bėtrânul „prav-de-pușcă“ și cu mâinile și cu piciorlele, și acesta de la o vreme a pornit înainte sufiând și sforcăind, dar tocmai la pod iară s'a oprit așa de iute, încât cālărețul era pe aci să se deie peste cap. În momentul acesta a și atins un șgomot de ploșcăituri prin baltă, urechille simțitoare a lui Ichabod. Prin întunerecul de clombe, el a observat la marginea podului o matahală nēgră, diformă și mare ca și un tun. Acea nu se mișcă, ci se părea gata — ca un monstru gigantic să se arunce pe cālător. Pėrul

spăimēntatului pedagog i s'a rădicat în creșcet cu teróre. Ce era de făcut? Să se întórne și să fugă, era acum prea târziu, afară de aceea ce șanse erau aci ca să scape de duhul acesta, decât era dracul, carele pòte cālări pe aripele vėntului? Adunându-și simțirile și ca să-și arate curajul, el a întrebato cu graiu tremurător: „Cine ești tu?“ N'a primit nici un răspuns. A repetat întrebarea într'un ton mai și mai agitat. Dar nici acum, nici un răspuns. Încă odată a început a bufni în còstele neindoiosului „prav-de-pușcă“ și închidēndu-și ochii, a erupt fără de voie cu zel într'un glas de psalmi. Atunci mătăhala s'a mișcat și cu o săritură a fost în mijlocul drumului cât o clăie. De și nòptea era înfricoșat de întunecósă, totuș formele visiviei s'au putut până la óre care grad recunòșce. Se părea că-i un cālăreț de dimensiuni mari, încălecat pe un cal negru și puternic. Acesta nu și-a oferit însoțirea, nici nu l'a molestat, ci s'a postat înapoi în marginea drumului pe partea ochiului orba „pravului de pușcă“, carele acuma îndată s'a lăsat de năravuri.

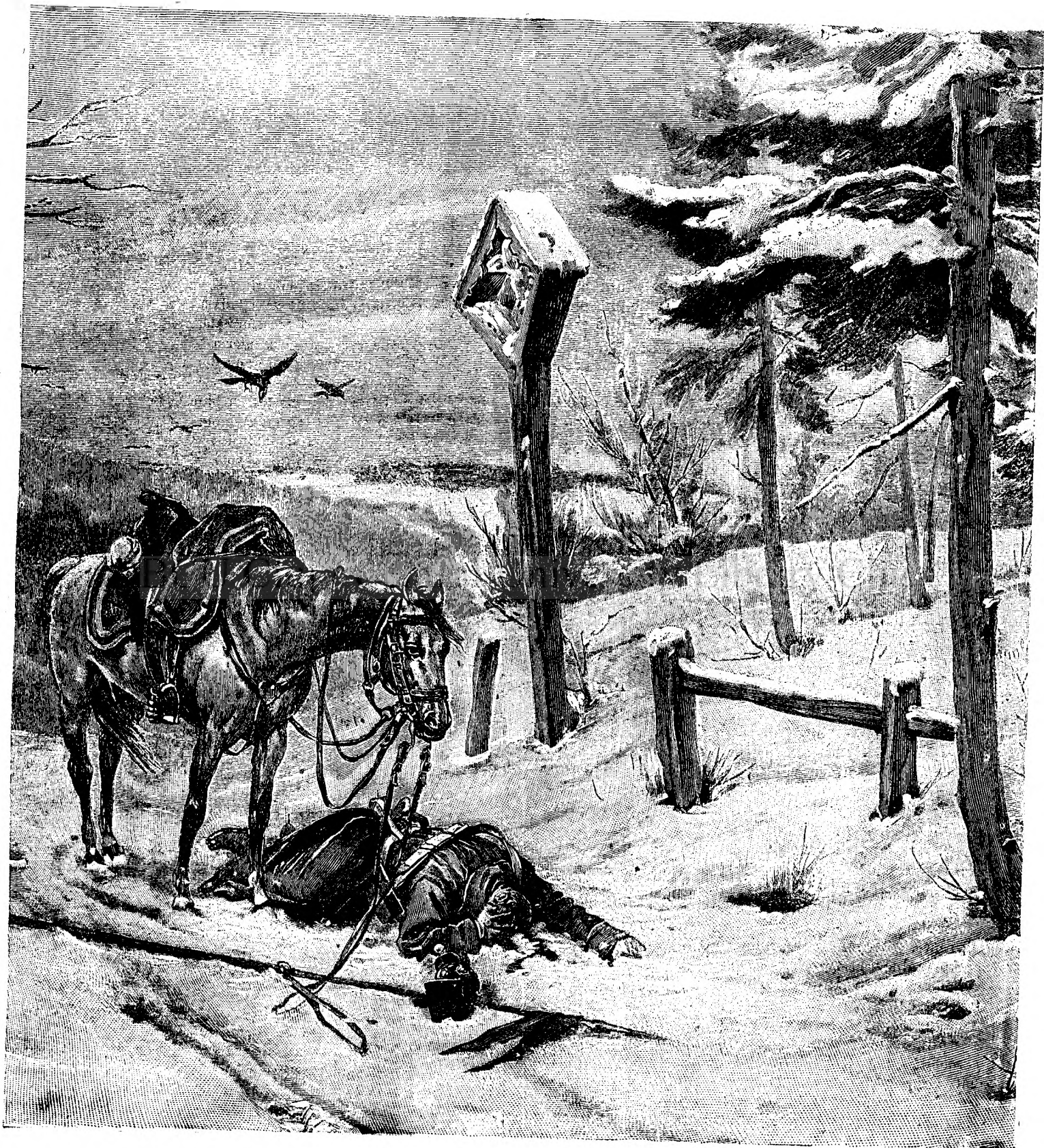

MODELUL MAMEI.

Ichabod, carele n'avea trebuință de un atare companion de miédă-nòpte. aducēndu-și aminte de aventura lui Brom ososul cu oștēnul lui Hessian, acum și-a îndemnat calul și a voit să-l lase înapoia lui. Streinul inse tocmai așa și-a îndemnat și el al seu ca să remănă în apropiere. Ichabod atunci și-a oprit calul ca să trecă acela înainte, dar matahala încă a făcut așa. Atunci inima lui a început a se scufundă

în el; iară a încercat să întoneze un psalm, dar limba lui uscată era lipită de cerul gurii și n'a putut să scótă nici un sunet. Era un ce în tăcerea morósă și afundă a statornicului companion, ce l'a făcut misterios și înspăimēntător. Acuș a devenit și mai înfiorător. La un suiș, care a adus figura necunoscutului drumar în contrast cu cerul, gigantic în mărime și invēlit într'o mantauă, Ichabod a fost scuturat de gróză, observând că-i fără de cap; — dar gróza lui s'a mărit și mai tare, vėdēnd că capul carele ar trebuia să steie pe umeri, era pus pe oblencă înaintea lui! — de era p'aci să des-pereze. Acum iară a început a plouă la pumni și la boldituri pe bietul „prav-din-pușcă“, sperând, prin un curs grabnic, să scape de soțul seu, dar spectrul acesta era tot înapoia lui. Aergau ei cât puteau de săriau petriile și scānteile la tótă săritura. Numai ce fluturau hainele cele subțiri ale lui Ichabod când își plecā statura lui naltă peste capul calului în fuga cea mare.

Așa au ajuns ei la calea care vine din poiana

Soldatul degerat.

somnorosă, dar „pravul din pușcă“ par că ar fi intrat dracul în el, în loc să cură în partea aceea, s'a întors în cea opusă și a tăiat-o cu el la stânga pe deal în jos. Calea acesta conduce pe o hōncă țifosă, înumbrită de arbori un pătrar de mil tocmăi la podul cel renumit de strigoi, în fața bisericei din deal.

Când din frica cea mare, călătorul nostru a fost apucat un pic înainte și eră pe mijlocul hōncei, s'a slobozit cingetōrea de la șea și a simțit cum alunecă acea sub el. A prins-o de oblenc și s'a încercat să se țină de ea, dar insedar, — abia a avut timp ca să-și înțeleșce mâinile de după grumazii calului, până când șeua a și picat și el a auđit cum a troncānit sub picioarele călărețului de dinapoi. Pentru un moment ș-a adus aminte de grōza lui Hans van Ripper, a cui eră șeua cea de serbători, dar acum nu eră vreme de ingrigirea asta; mătāhala eră la șoldurile calului și precum eră el călăreț slab, abia se ținea în șeđut, plecāndu-se câte-odată într'o parte, câte-odată într'alta, mai alunecānd și până pe șelele calului, i se pārea de scuturatul cel mult, că se rupe în doue.

O zare de lumină printre arbori, din nou i-a inspirat speranță, că podul nu pōte fi departe. Reflectarea unei stele de argint din vale, i-a spus că nu se înșeai. A vēđut, licurind subțire printre ramuri, zidurile bisericei și și-a adus aminte de locul unde spectrul lui Brom a dispărut. „Dēcă aș putē numai ajunge podul odată“, — cugetā Ichabod, „am scāpat“. Tocmai atunci a și auđit tropotind și suflānd calul cel negru înapoia lui, de i se pārea că-i simte rēsufierea. Încă o lovitură convulsivă cu călcāiele în cōstele „pravului din pușoă“ și acesta a sărit pe pod, de rēsunau podelele sub ei și au ajuns de cealaltă parte. Acum Ichabod a aruncat o privire napoi ca să vēdă, ore dispare persecutorul seu în flacără și schintei. În momentul acela a și observat cum se rădicā mătāhala în scări și tocmăi când a svērlit cu capul după el. Ichabod s'a încercat să se ferescā de sburătura acesta horribilă, dar prea târđiu. Acea s'a lovit de capul lui c'o pocnitură grozavă, încât el a picat de a lungul în pulbre, — până când „pravul din pușcă“ și călărețul cel nemernic a trecut ca vēntul.

În ȃiua următoare calul bētrān s'a aflat fără tārniță, cu frēnele și cu căpestrul între picioare, pāscēnd pe lângă gardul stāpānu-so. Ichabod n'a apărut la prānđ. — amiēđi a sosit, dar chabod nu. Copiii s'au adunat la șcōlă și s'ariau în reutatea lor peste bănci și mese, dar invēțătorul ca în palmă. Hans van Ripper a început a deveni ingrigit de sōrtea lui Ichabod și de a tārniței. O cercetare s'a făcut și după investigațiuni diligente, au ajuns în urma lor. Într'o parte a călii care conduce la biserică, s'a aflat șeua călcată în tină; urmele copitelor afunde au dovedit un curs furios de doi cai cătră biserică. Într'un bāltoc sub pod, unde apa curgea încet, s'a aflat pālăria nefericitului Ichabod și aprōpe de ea un bostan plutind. Tōtă valea a fost cercetată, dar trupul invēțătorului nu s'a aflat. Hans van Ripper ca esecutorul averii lui, a examinat legătura care conținea tōte efectele lui lumești. Acelea constau din doue cameși și jumētate, dintr'o pāreche de ismene cārpite și dintr'un rāzor (biciu) vechiu. S'a mai aflat o carte de psalmi și o pipă stricată. Celelalte cărți și mobilele se țineau de comună, afară de istoria lui Cotton Mather, în almanach și o carte de visuri și de noroc.

(Finea va urmā)

DR. T.

Ea danțeză.

(După Jacques Normand.)

Garăș baluri și serate,
Iarăș rochii decoltate,
Iar petreceri ce curg val;
Uf, intrăm în carneval!
Reincepe vremea 'n care
Tōtă nōptea dōmna-mi sare
Vrēnd cu mod-a fi conform,
Ea danțeză . . . și eu dorm.

E slăbuță, mitilica,
Geme tōtă ȃiulica
De migrene, nevralgii . . .
O țiu tot în doftorii,
Dar cum vine sēra 'ndată
Într'o clipă-i transformată,
Ea cerea nespūs, enorm
Cum danțeză . . . și eu dorm

Cātva timp me țiu eu bine,
O primesc pe lângă mine
Cum tot sare tontoroi,
Trec la cărți și eu apoi
Să 'nvērtesc puțin pichetul,
Dar încetul cu încetul
Ochii mei se 'nchid, adorm,
Ea danțeză și eu dorm.

Dorm și 'n vis fără 'ncelare
O tot vēd mereu cum sare,
Strinsă tare de mijloc
D'un braț negru de gheroc;
În mulțime cum s'avēntă
După musica ce cāntă;
Îi vēđ pasul uniform
Cum danțeză . . . și eu dorm.

Dorm, sēu nu, dormim mai bine,
Căci și alți bărbați ca mine,
Prin fotele rēsturnați,
Stau în visuri cufundați,
Sub aceeaș greutate.
Avēnd frunțile plecate
Murmurăm cu glas inform:
«Ea danțeză și eu dorm».

Și când ȃiua se iveșce,
Danțul tot nu-și isprăveșce,
«Înc'un valț ș-apoi plecăm;
«Un minut dar să mai stām»
ȃice. Iar când în trāsură
Plec cu dēnsa, în mēsură
Se tot sēcāe enorm,
Ea danțeză și eu dorm.

Darā las' că îmi șopteșce
Rēsibunarea. Când va creșce
Mititica, fata mea,
Ca și mă-sa o să vrē
Să danțeze. A mea soție
Tot cu dēnsa o să fie
Și-o să ȃică-atunci conform:
«Fata-mi jōcă și eu dorm».

Da, draguța noastră fată
O să fie 'ncungurată,
Scumpă nevestică, ȕeu,
Și-o să jöce 'n locul teu,
Iără tu atunci, in tine,
O să ȕici la fel cu mine.
C'un căscat imens, diform
«Ba danțeză și eu dorm».

Ah, atuncea o să fie
Pentru mine bucurie,
N'o să vreau să șciu de bal,
O să dorm in carnaval
Nöptea cât o fi de mare
ȕicënd: Döмна rolul are
Să vegheze, me transform;
Fata-mi jöcă și eu dorm!

N. ȐNCU.

Englezöica

Rece ca o Englezöică! esclamă Nusset, iar vodevilul a făcut din „insulară“ un tip de care îți vine să fugi: o creatură cu picioare enörme, cu falcă de goril. cu mâni osöse, cu sîn turtit, cu pălărie rotundă, cu voal verde, cu ochelari și cu ciorapi cădëndu-i pe niște cisme de pescar.

Și cu töte acestea realitatea nu este așă, scrie un corespondent al ȕiarului „Le Temps“. Ceea ce trecöturul ia drept rēcälă, scrie ȕiarul parisian, este, la Englezöică, förte adesea, seninătate, siguranță, un mod de a fi curagiösă, gravă, incredötöre și simplă, care esclude cochetăria in profitul demnității.

Englezöica n'are trebuință să alerge la intrunirile publice, nici să țină discursuri, nici să ocupe opinia publică cu persöna ei. Ea își cunöșce drepturile, se mulțumește cu ele și nu-și perde vremea reclamând altele noi.

Din copilărie deja ea cunöșce legea prescripțiilor care îi asigură libertatea. La șese-spre-dece ani îi va fi permis să repudieze autoritatea părintescă, decât dovedește inaintea unui magistrat, că acöstă autoritate se exercită in paguba sa; judecätorul o autorisă atunci să părăsescă casa părinților și să locuiescă singură cu condiția ca să se porțe bine. La douedeci și unul de ani e stăpână pe ea însăși, liberă să se mărite fără să consulte pe nimeni.

Măritată, ea păströză, in virtutea unei legi speciale, facultatea de a face comerț, de a-și administră veniturile, de a pune sechestru, la trebuință, pe léfa bărbatului decât acesta își negligöză casa. Nici odată Englezöica nu abdică la drepturile sale.

Se șcie cât de puține sünd formalitățile căsătoriei engleze: o visită la registrar, o cheltuielă de cățiva shillingi, doi martori și... nici o hărtie. Dar trebuiesc esaminate de apröpe aceste moravuri ca să-ți poți da sémă de libertatea lăsätă Englezöicei.

Luna trecută, povestește corespondentul lui „Temps“, intrasem intr'o librărie ca să cumpër niște hărtie. Fata negustorului, care conducea magazinul, me amănă peste câteva ȕile pentru că, imi spuse ea, așteptă să-i sosescă hărtie de care imi trebuia mie.

— Bine, respunsei eu, voiu veni sėptemăna viitöre.

Ea se codi puțin, apoi imi ȕise:

— Veȕi că sėptemăna viitöre nu me vei mai găsi aci fiind că măne me mărit. Dar te rog, nu spune tatălui meu, căci nu l'am prevestit încă.

De fapt, tatăl n'a fost prevestit decât in ultimul moment, de cătră logodnic, care îi vorbi cam in termenii aceștia:

— Peste un cias me insor cu fata dumitale. Nu ȕi-a vorbit despre acöstă căsătorie fiind că te-ai fi opus. Totul e gata. Mirésa se duce la mama ca să se imbrace și martorii așteptă in trăsura care stă la pörtă. Acum, pune-ȕi gherocul și vino de asistă la ceremonie.

Și tatăl s'a imbrăcat cu gherocul și a asistat la ceremonie, nu de altceva, dar fiind că eră mai corect.

Cam in acelaș moment, cu ocașia unei căsătorii. o fată de douedeci și unul de ani se dedea, in biserica Saint Martin, la o manifestație care n'a surprins pe nimeni, ba care chiar a beneficiat de o aprobare unanimă.

In momentul când preotul, procedând la ceremonie, intrebă după obiceiul englezesc:

— Cine dă pe femeia acösta acestui om?

Miss Ethel B. . , mirésa a impededat pe tatăl seu de a responde și s'a adresat de adreptul preotului:

— Nu me dă nimeni, ci eu me dau omului pe care l'am ales. Intrebarea pe care o formularăți datöză din timpuri, din fericiri trecute, când femeia eră considerată și se censideră ea însăși ca un lucru, ca o sclavă de care dispuneau părinții cum voiau ei. Decă n'aș consimți să me unesc cu logodnicul, nici o putere omenescă nu m'ar puté constringe s'o fac. Rog, dar, respectuos pe tata să nu respundă la intrebare, și ve declar, fiind că me intrebați, că eu însă-mi me dau omului pe care-l vedeți aci.

Clergyman-ul a mărturisit, după aceea, că incidentul acesta i-a pricinuit mai multă incurcätură decât nemulțumire.

Cătră sferșitul ceremoniei preotul intrebă pe mirésă decât promite „respect și supunere bărbatului“.

— Decă nu l'aș respectă, respunce mirésa, n'aș fi venit aci; și voiu continuă să-l respect câtă vreme va merită acest respect, in voiu stimă câtă vreme va merită stima mea. Dar nu me leg să me supun lui. Imi iau un tovarăs, un prieten iubitor, iar nu un stăpân.

Töte acestea fure ȕise pe tonul cel mai liniștit, fără animație, cu o evidentă intențiune de respect pentru preot și pentru asistenți. Mirele nu părea de loc surprins, ba aprobă din cap, suridënd. A doua ȕi câteva ȕiare inregistrau faptul fără comentarii; și e de observat că nici un articol n'a fost publicat in privința acösta de vre-o femeie, cu töte că presa din Londra numöză vre-o doue sute de colaboratori cu fuste.

Englezöica e crescută intr'un spirit de incredere și de intrepiditate care lipsește educației franțuzești. Urmöză de aci că Englezöica are öre-cum o infășurare „băietescă“. Dar te obicinuești cu acöstă aparență, cu acest nu șciu ce corect și rece care impune rezervă fără să impiedice simpatia. Acöstă aparență nu le face nici mai puțin draguțe, nici mai puțin blonde, nici mai puțin svelte. E paguba dumitale decât, supuş rufinei, renunți de a le admiră; și decât nu găsești grații la cle, acösta insémnä că nu le cunöști.

~~~~~

Inteul judecätor de instrucție al omului e propria lui conșciință.

*

Ne credem stăpâni, fiind slugi unul altuia.

POPORUL.

Înțelesul unei strigături neînțelese.

In graiul poporului român și mai cu seamă în poeziile populare adesea occur și cuvinte, la cari numai cu greu le poți afla originea și înțelesul. Știința filologică nu mai este în stare să le afle originea și înțelesul. Afară de aceste, în poeziile populare occur și cuvinte mitologice al căror înțeles se desfășură prin știința mitologică. Dar nu e de lipsă să recurgă omul totdeauna la filologie sau la mitologie, câte-ori îi vin înainte cuvinte neînțelese în poezia populară. Puțină cugetare, puțină cumpenire a lucrului îl ajută a ajunge la adevăratul înțeles, pe care nici știința filologică și mitologică intrăgă nu este în stare a li-l da. Acesta procedură trebuie să se observe și în strigătura sulevată în nr. 5 al „Familiei“ de dl Acsente Lucian Bolcaș la cestiune de rezolvit, care sună astfel:

•Bate vĕru pintenii,
Bate Ieșdanul sacii;
Că-s pe fundul mănecii
Pe sĕma duminecii.

Dacă acesta strigătură se prezintă cetitorilor în forma acesta, vrând nevrând, trebuie să se mire. Dar ore lucru de mirat e? „Să te miri? Să nu te miri?“ Ba nici decât!

Eu am auzit acesta strigătură cu 7 ani înainte de acesta în Ardeal, în locul meu natal și o-am auzit-o și în Silvania, unde sunt stabilit numai de vr'o trei luni. Nu mi s'a părut inse de loc curiosă. Nu știu de ce să se fi părut la alții? Dóră pentru „Ieșdanul“?

„Ieșdanul“, cuvânt ca atare n'a existat de când e lumea și nici nu va existá; prin urmare nici nu pöte fi nici de origine geto-dacică, nici de origine celtogalică, nici nu-și deduce originea din mitologie.

Să însemneze ore ceva? — Nimic! Și totuș strigătura nu e un non sens, — firește pe lângă o neînsemnată modificare a cuvântului „Ieșdan“.

Că dl Acsente Lucian Bolcaș nu a înțeles strigătura acesta nici cu 10 ani înainte de acesta, nici în zilele din urmă, provine de acolo că dsa, când a auzit strigătura, nu a cercetat cu de-amănuntul să vedă, să se convingă, că ore așa e strigătura, precum dsa și-a notat-o? De cumva scrută mai aproape, ajungea la rezultat, venind la adevăratul înțeles și strigătura din cestiune nu i s'ar fi părut „o strigătură neînțeleasă“.

Acosta este o greșelă, de care nici alți culegători nu-s ferii în culegerea poeziilor populare. Respectivii când aud poezia, și-o notéză îndată cum au înțeles-o, fără de a mai cugetá asupra cuvintelor ce le scriu, că bine le-au înțeles ori ba, sau le scriu în graba mare și apoi când recetesc poezia, se tot miră și se uimesc de ceea ce cetesc.

Așá a pățit-o pöte și dl Acsente Lucian Bolcaș. De reflectá puțin asupra cuvintelor din strigătură și decât neafând înțelesul — ar fi întreat de feciorul, ce a strigat strigătura, atunci nu trebuia să recurgá la filologi sau la mitologiști pentru a afla înțelesul ei și în specie înțelesul și originea cuvântului „Ieșdan“. Cestiunea ar fi fost rezolvită cu cea mai mare ușurință fără de a fi băgat pe filologi și mitologiști în corn de capră.

Pe dl Acsente Lucian Bolcaș articolul de la „Ieș-

danul“ l'a sedus pöte a crede, că e de origine geto-dacică ori celtogalică. Dacă ar fi lăsat afară articolul, atunci pöte cestiunea pusă pe tapet ar fi fost deslegată. Lăsându-se afară articolul, ar fi ramas „Ieșdanul“ carele pentru mai mare ușurință întru a înțelege versul al doilea din strigătură, se desface în silabele din cari e compus: „Ieș—da—nu“. Probând apoi a-l exprímá la olaltă cu celelalte cuvinte din vers, ar fi ajuns peste totá așteptarea la rezultatul îmbucurător, ar fi aflat adecă, că versul sună:

•Bate-i-aș, da nu-s aci.

Strigătura intrăgă, după cum am auzit-o eu — și în Ardeal și în Silvania — e:

Bate vere pintenii
— Bate-i-aș, da nu-s aci,
Că-s pe fundu mănecii
Pe sĕma duminecii.

Iată nodul gordian deslegat! Cuvântul „Ieșdan“ nu pöte fi cuvânt de origine străină, cu atât mai puțin cuvânt mitologic, vre-un fĕt al vremilor istorice-legendare! El aparține la celelalte cuvinte din vers, ceea ce conțestul consecvent arată destul de eclatant.

Dl Acsente Lucian Bolcaș pöte acum să esalte și să se bucure, că în butul tuturor cercetărilor filologice și mitologice, pe o cale cu mult mai ușoră, pöte să cunoască mai de-aprópe pe „Ieșdanul“.

P. O. BOCCA.

„Ieșdanul“

În nr. 5 al „Familiei“ cetii un articol intitulat „O strigătură neînțeleasă“ semnat de dl Acsente Lucian Bolcaș.

În acela se citéză și versul:

Bate Ieșdanul sacii.

La noi în Cou și impregiurime se mai dice despre Ieșdan:

Mândra mea cea de la rit,
Nu sedé în tĕrg pré mult,
Că Ieșdin e 'n codru-ascuns
Și-și ia tot ce este bun,
Stând cu toți ortacii 'n drum.

Frunđă verde din rĕzore,
La Crisciorel sub pripor
Ieșdin bé c'un domnișor.
Domnișorul tot dicea:
— Ieșdane, ortace dulce,
Lasă codrul, vină 'n puste.
Cât îi de-aici până 'n Arpete,
La Ieșdan nu-i ai părechie.

Un moșneag ce mi-a comunicat aceste, dice, că acest Ieșdin-Ieșdan-Ieșdan ar fi fost un lotru mare venit din alte ținuturi. Așá erá de svelt și frumos, încât părechia pe lume nu i-ai fi aflat.

Đice moșul că a fost o cântecă despre el, care pe când el erá fecior, se cântá, ađi nu se mai aude. A uitat-o chiar și el.

Deci Ieșdan sĕmĕnă a fi fost un hoș mare, decât putem să credem doina ori hora și spusele moșneagului.

VASILIU SALA.

SALON

Pacostea norocului.

Intr'una din zile me pomenii la mine c'un prieten pe care nu-l vedusem de vr'o dece ani. Atuncea s'a mutat in celalalt corn al țerii și nu mai aușisem de el. Nu șcieam nici macar decât mai trăeșce.

— Ce vânt te-a adus p'aici? — îl intrebai.

— Pacostea norocului.

— Vrei să te 'nsori?

— Aș. Mi-a trecut de șagă. Am fost odată și nu mai am poftă să-mi ieu — o sócră. Nevésta mea a fost un ânger de bunătate, dar a avut și o mamă vèduvă, care trăia împreună cu noi. Brr! Decă mi-aduc aminte de zilele acele, me iau fiori.

— In sfêrșit ce vrei dară?

— Ț'oiu spune. Am fugit de urmărirea norocului.

— Nu te înțeleg.

— Ascultă dar. Alaltăeri, eșind la stradă, observ că trecătorii se uită la mine foarte curios. Îmi esaminez hainele, nu cumva sânt prost îmbrăcat. Vèd că totul e 'n regulă. Ce se uită deci ómenii aceștia la mine? Trec mai incolo. Și numai decât bag de sémă, că niște persóne cu cari mai de mult nu prea vorbiam, acuma me salută cu respect, iar alții stau de vorbă cu mine, făcându-mi complimente cu niște surisuri măgulitoare. Ce va să dică asta? S'a întors lumea ori m'am schimbat eu? Pe când meditam mai adânc, unul grăbi de peste drum și intinđându-și brațele, imi strigă:

— Te felicitez!

Stau uimit și dic că nu pricep de loc cauza felicitării!

El inse, nici una nici doue, me ia de braț și-mi dice:

— De giaba vrei s'ascunđi. Tot orașul șcie.

— Ce?

— Norocul teu.

Eram și mai incurcat. In tótă vieța mea nu șciu să fiu avut nici un noroc; de unde m'ar fi nimerit tocmai acuma?

Și i-am đis:

— Te rog lámureșce-me.

El inse, in loc de respuns, mi-a lăsat brațul și a urmat:

— Decă cređi că mai poți ascunde lucrul, du-te in cafenea și citeșce diarele. Vei vedé, că nu mai poți tăinuí nimica. Adío. Grăbesc. De séră viu la tine. Să fie și șampanie.

Ca scos din minți, alerg in prima cafenea. Eră lume multă și cum m'au zărit, toți au strigat:

— Să trăescă!

Le dic că nu șciu de ce me aclamă; inse nu me crede nime și 'ncep a ríde 'n hohot, că de ce vreu să-i fac proști.

— Decă nu șcii, — đise apoi unul, — ian pofteșce și citeșce, — și-mi dete 'n mână un điar próspet.

Citesc, citesc și lumea incepe a se 'nvêrti cu mine. Điarul sciea, că la loteria de classă am câștigat optđeci-de-mii de coróne.

Tréntesc điarul și strig:

— Minciună próstă.

— Aș! De unde ar șci tóte diarele să scie la fel, că Ghiță Potcăreanu din Drimboeni a fost norocosul?

— Nu șciu. Dar ve jur pe tot ce am mai sfânt, că nici n'am los.

— Vrei s'ascunđi lucrul, ca nu cumva să plătești șampanie.

Vèđend că n'am încătrău, am luat-o pe picior și fuga pân' acasă. Acolo am incuiat ușile, să nu potă vini nimene a me felicită.

Și pe când stam pe gânduri să ghicesc, că cine mi-a făcut gluma acesta prin diare, arunc privirea pe mész și zăresc acolo niște scrisori venite cu poșta de când me dusesem.

Deschid una. Eră de la croitorul meu. Ticălosul, se felicită că 'n sfêrșit o să-și capete și el paralele.

A doua venise de la un prieten, cu care me certasem grozav. Îmi sciea că el totdeauna mi-a fost prieten bun și decă cu tóte aceste s'a vèrit intre noi o gâlcévă, să acoperim totul cu vèlul uitării.

A treia, niște rënduri parfumate; de la o mamă cu trei fete de măritat, me poftia la o césză de ciau pe ađi și pentru tóte serile.

A patra, nefrancată, eră in versuri. Un poet local mi-a făcut o odă, in care me 'nălță până 'n al șeptelea cer și incheia rugându-me să-i editez poesiile, ceea ce mi-a produce o nouă perlă in diadema meritelor mele.

A cincea, scrisă pe o hârtie próstă și trimisă prin cineva, eră de la proprietarul casei, care me 'nșciință că 'n considerarea schimbării mele in cele materiale, care din sărac ce-am fost m'a făcut om bogat, se crede indreptățit a-mi urcă chiria până acuma atât de mică.

A șesea, șeptea și opta făceau apel la sentimentul meu de om de inimă și me rugau să le girez niște polițe.

A noua eră de la cassa de păstrare care me inșciință, că se apropie scadența polițelor mele.

A decea...

Tocmai când voiam să citesc a decea, lăutarii sub feréstra mea incepură să cante favorita mea horă:

Am pești, am raci!

Am un galbén, dar nu-i bun,

Nu-l pot bé cu mândra 'n drum.

Deschid ferésta să-i gonesc. Și vèd că strada e plină de lume. Musica incetéză și un tiner se urcă pe o tribună improvisată și mi se adreséză:

„Ilustre bărbat!

„Cetățenii acestui orașel aflând de rarul noroc ce v'a intimpinat, binecuvéntéză sórtea c'a ales dintre toți pe cel mai vrednic...”

Nu șciu ce-a mai đis, căci in clipa aceea auđii la spate o voce de femeie, care me umplu de fiori. Eră fosta mea sócră, pe care n'o mai vedusem de la mórtea nevetei mele și care atuncia s'a despărțit de mine blăstémându-me.

Inmărmurii.

Ea inse nu eră ca mai de mult, posomorită și hărtăgósă, ci veselă și plină de bunătate.

Își intinse brațele spre mine și-mi đise:

— Abia am putut intră prin vecini. Nu-i frumos că ai incuiat ușa, căci eu totdeauna te-am iubit. Am și grăbit să viu să te felicitez. Vino 'n brațele mele, Ghiță dragă!

Și când îi vèđui cele doue brațe, imi părea că

se 'ntind spre mine niște ghiare de corb, care vré să me prăpădescă.

Tóte ca tóte, dar asta erá prea prea. Mai bine mor, imi díceam, decât o astfel de imbrățișare. Și 'n momentul când ea sta să-mi cuprindă gâtul, me tupilii iute jos, fugii dinaintea ei și dēnsa imbrățișă vėzduhul.

Iute la gară, luai primul tren care plecá și iată-me-s aici, departe, unde nu me póte găsi nime, nici chiar — sócra.

Pe cale aflai, că informațiunea diarelor a fost inspirată de un prieten, care a vrut să-mi tragă o glumă.

IOSIF VULCAN.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Modelul mamei. Mama se ocupă cu pictura. In orele sale libere, ea dá sbor liber talentului seu și crează pe pánza dinaintea sa felurite inspirațiuni. Cópila ei de multe ori priveșce cu drag cum mama dá vieță pánzei. Odată ce i-a tocat prin minte, s'o róge ca să-i facă portretul. „Cu plăcere, dragă, i-a respuns mama, dar atuncia trebuie să stai liniștită“. „Voiu sta, cât vrei“. Și pictarea incepe. Mama lucréză cu entusiasm. Așá model plăcut nici odată n'a avut încă. Ilustrația e făcută după tabloul lui Artur Köpkins.

Soldatul degerat. Iérna grozavă a degerat tot. Un lințoliu acopere déluri și câmpii. Nimeni nu mai umblă p'afară și nu se aude decât urletul lupilor și croncănitul corbilor. Un soldat in avantgardă, inaintéză incet, ca să nu-l observe dușmanii. De odată simte par că un somn, ochii i se inchid incetșor, membrele-i amortesc și lăbit de puteri cade jos, degerat. Calul, fidelul seu tovarăs, stă locului și linge pe stăpânul seu, dar insedar. Soldatul din ce in ce mai mult își perde simțirile; corbii croncănitóri s'au și ivit de-asupra lui in vėzduh, simțind mirosul de cadavru. Calul tot nu se mișcă și numai rinchiéză dureros. In sfērșit iată vin niște trecători, aceia găsesc pe soldatul degerat și-l duc dimpreună cu calul seu in satul cel mai de aproape.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciri literare și artistice. Carmen Sylva a terminat de curēnd un nou roman, in limba germană; titlul este „Seifenflasen“ (Beșici de săpun;) e sub tipar la Lipsca unde se tipăreșce cu multă artă. — *Di I. Nenitescu* prepară o mare lucrare asupra Dobrogei.

Academia Română se va intruní in sesiune generală marți la 3 martie n. In nr. viitor vom incepe raporturile nóstre, cele mai complete din tótă diaristica română. De ocamdată insemnám cu bucurie, că milionarul Toma Petcu, care a murit la București in diua de 28 ianuarie (9 februarie,) a lăsat un milion de lei Academiei. Reposatul a fost originar din Transilvania, din Săcele, a trăit ca negustor in Brăila. Afară de darul făcut Academiei, a lăsat și alte multe dispoșiții filantropice, intre altele comunei Săcele 10.000 lei, spitalului din Brăila 30.000 lei, bisericei Sf. Nicolae din Brăila unde s'a făcut ceremonia inmormentării 10.000 lei etc.

Ícone Șterse. Acesta e titlul unei culegeri de nuvele de dl Al. Vlahuță, publicată in „Biblioteca pentru toți“ a dlui Carol Müller in București. Broșura precedată de portretul și iscălitura autorului, are drept prefață o scrisóre de Barbu Delavrancea, sub titlul „Cum l'am cunoscut“. Prețul broșurei e 30 bani.

Un nou document. Dl V. A. Urechia a publicat in ediția Academiei Române „Un nou document de la Constantin Cantemir vodă“ Iași, anul 1689.

Carte de școlă. A eșit de sub tipar la Brașov, din tipografia A. Mureșianu: „Gramatica limbei româneșci“. Fonetică și ortografie, etimologie, sintacsă, stil. Intocmită in doue cursuri concentrice pentru școléle populare de Ion Dariu. Cursul II, pentru anul al 5-lea și al 6-lea de școlă, pentru școlá de repetițiune, de adulți, școlé civile etc. Editura autorului.

Reviste și diare. *Vięta*, revista dlui Vlahuță, a incetat d'a mai apăre; dl Vlahuță, ni se scrie, e ocupat cu scrierea unui mare roman; dsa va colaborá și la „Voința Națională“ alături cu Delavrancea. — *Dochia* va fi titlul unei reviste noue, ce dna Adela Xenopol va scóte de la 1 aprilie, ocupându-se numai de chestia femeieșcă. In legătură cu acesta, dna Xenopol a avut o audiență la regina. — *Gazeta* se numeșce un diar liberal-național, care a apărut la București, ca organul liberalilor tineri. — *Revista Liporei* a incetat, după 11 numere. — *Revista Nouă* din București nu va mai apăre. — *Diua*, gazetă cotidiană a dlui G. Panu, a apărut la București. — *Diarul* dlui I. Iancovescu va eși in curēnd tot la București. — *Dreptatea* din Timșóra, care in timpul din urmă a apărut sub redacția responsabilă a dlui Adrian P. Deseanu, acum apare sub a dlui Aureliu Trif. — *Gazeta Bucovinei* din Cernăuți ș-a schimbat redactorul; dl Mihai Teliman s'a retras și in locul dsale a intrat dl Adrian P. Deseanu. — *Ecoul Vrancei* a apărut la Focșani sub direcțiunea dlui G. S. Constantinescu. — *Conservatorul*, organ al partidului conservator, a apărut la Brăila.

TEATRU și MUSICĂ.

Șciri teatrale și musicale. Baritonul Traian Mureșianu a luat parte in Viena la o serată musicală, arangiată la 2 februarie de reununea „Moderne Kunst“, unde a cântat cu mare succes. — *Dșóra Susana Reichenberg*, prima artistă de la Comedia franceză din Paris, a sosit la București și va da câteva reprezentații la Teatrul Național. — *Di D. Teleor* a inaintat societății Presei din București pentru concursul ce a deschis o comedie intr'un act „Aventurele unei sócre“ scrisă conform condițiunilor impuse. — *Corul vocal român din Oravița* in anul acesta are să serbeze jubileul de 25 ani al existenței sale.

Concertul corului țerănesc din Orăștie, dat la 3/15 februarie, sub conducerea invățătorului Ioan Branga, a reușit bine. Corul a cântat câteva cvartete, dșóra Veturia Vlad a eșecutat pe pian un potpouri „Gintea Latină“; Mariuța Gelmărean, fiică de țeran, a declamat o poesie de Th. D. Speranță; iar dșóra Leontina Muntean și dl Nicolae Persecan au cântat solurile din cor. După concert a urmat un dans vesel.

Concert popular in Semiclac. Corul vocal bisericesc gr. or. al plugarilor români din Semiclac, comitatul Cenad, a dat acolo la 9 februarie n. un concert sub conducerea invățătorului Teodor Suci. S'au cân-

tat compoziții de Vidu, Karras și alții; s'au declamat poesii de G. Sion, Ios. Vulcan, Th. D. Speranța, M. Gângav. După concert a urmat dans.

Corul vocal român din Chinez a dat în carnevalul trecut șese concerte sub conducerea învățătorului Traian Brădescu și anume în Chinez, Hodoni, Pesac, Bărăteaz, St. Andraș și în Becicherecul-mic. După aceste corul precum ni se scrie, „prin reutatea a câteva persoane“ s'a desființat. Credem înse că va învia în curând.

Vapor-teatru. De curând s'a constituit în Europa o societate, care va construi un mare vapor, în care se vor cuprinde, pe lângă un restaurant mare, și o imensă sală de teatru, cu scenă, decoruri, mașinăriile cele mai moderne și mai multe cabine pentru artiști, etc. Sala de teatru care va fi prevădută și cu loji, va cuprinde 2000 locuri. Acest teatru-vapor are de scop să înlesnescă de a pute vedé și auđi arta și acelor locuitori cari prin lipsa de clădiri confortabile și din cauza prea marei depărtări de centrele de civilizațiune, sânt lipsiți de plăcerile artistice. Planul societății e ca primul voiaj artistic cu acest vapor să-l facă în Rusia, pe fluviul Volga. Vaporul se va opri în toate orașele, mici și mari, cari sânt presărate pe ambele maluri ale Volgei, până aprópe de obârșia fluviului, adică până acolo unde póte merge acest mare vapor. Prin mijlocirea acestui vas vor profitá de artă chiar și locuitorii cei mai sêlbateci de prin America de Sud și Australia cu multele ei insule.

Teatrul din Craioara. Dl Traian Demetrescu, cunoscutul poet și dl C. M. Ciocăzan, deputat, au fost numiți membri ai comitetului teatral din Craiova.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Societatea academică România Jună din Viena, precum am mai scris, la Paști are să serbeze jubileul de 25 de ani de la înființarea sa. Pentru organizarea acestor sêrbări s'a constituit în Viena un comitet sub președința dlui dr. Sterie Ciurcu. Asemenea s'au constituit comitete în diferite părți locuite de români, precum în Arad, Sibîiu, Brașov, Suceva, Iași și București. Cu ocaziunea acêsta societatea România Jună pune bazele unei fundațiuni sub numele de „Internatul academic român de lege creștină, care studiază în Viena și este lipsit de mijloce. Spre scopul acesta s'au lansat liste de subscriere; una se află depusă în redacția noastră.

Adunare învățătorescă în Moroda. Reuniunea cercuală a învățătorilor gr. or. români din inspectoratul Șiriei se va întruni în adunare generală la Moroda în 9 martie n. sub presiul dlui Alexiu Doboș, notar Iuliu Groșorean.

Societatea studenților în medicină-veterinară din București ține în fiecare vineri o conferință; s'au înscris dnii Al. Bicleșanu, Al. Septelici, D. Nicolae, C. Repezeanu, C. I. Popescu, Petre Popescu, E. Ionescu.

Adunare învățătorescă în Făgăraș. Despărțământul Făgăraș al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul XI al arhidiecesei Transilvania va ține adunare generală în 11 martie n. la Făgăraș sub presiul dlui Nicolae Aron, secretar Ioan Berescu. Învățătorii Fl. Comșa, T. Păcală și S. Siche vor ține prelegeri teoretice și practice.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Anton Bacalbașa, directorul ȋiarului „Moș Teacă“ și prim-redactor la ȋiarul „Dreptatea“ ȋin București, s'a logodit acolo cu dșóra Alesandrina Scărișoreanu, cumnata dlui Hodoș și véra dlui Marion. — Dl **Corneliu Crainicescu**, învățător gr. or. român în Vucova, s'a logodit cu dșóra Maria Georgiu, fiica preotului Eugeniu Georgiu din Cadar.

Șciri personale. Dl **Silviu cavalier de Pușcariu**, vice-consul în Berlin, e strămutat în aceeaș calitate la Alesandria în Egipt. — Dl dr. **Alesandru Silaș** a fost ales medic cercual în Batta, cercul Birchiș.

Un comite suprem român. De mai multe luni se vorbeșee, că guvernul va numi câțiva comiți supremi români. În sfêrșit, sêptemâna trecută ȋiarul oficial a publicat o astfel de surprindere. Și anume dl Iuliu Vinț, deputat din Maramureș, a fost numit comite suprem în comitatul Ugocia. Noul și astăđi singurul comite suprem român, s'a născut la 1841; la început a vrut să fie preot, studiând teologia la Gherla; apoi a intrat pe cariera juridică și a studiat dreptul la academia de drept din Oradea-mare; terminând, a intrat în serviciul comitatului seu natal Maramureș, unde a ajuns protopretor în Vișeu-de-sus și de unde a fost ales deputat.

Institute de credit și economii. Albina din Sibiu ș-a publicat contul bilanțului pe anul trecut. Resultatul și de asta-dată a fost strălucit: Capital social 600.000 fl., profitul curat 124.311 fl. 5 cr. — **Timișana** din Timișóra e convocată la adunare generală pe 5 martie; capitalul social 212.989 fl. 74 cr., profitul curat 17.861 fl. 85 cr. — **Hunedóra** din Deva are adunare generală în 4 martie; capitalul social 15.950 fl., profitul curat 2172 fl. 95 cr. — **Cassa de păstrare din Sebiște** lângă Sibiu va ține adunarea sa generală în 1 martie; capitalul social 10.300 fl., profitul curat 1461 fl. 10 cr. — **Detunata** din Bucium va avé adunarea sa generală în 19 martie; capitalul social 30.000 fl., profitul curat 11.257 fl. 81 cr.

Necrológe. **Emanuil baron de Ștircea**, veteranul boerimei române din Bucovina, a încetat din viață la 4|16 februarie. Familia Ștircea e una din cele mai vechi familii românești. Ea își are originea încă de pe timpul lui Alexandru cel Bun. Baronul Emanoil Ștircea s'a născut în anul 1800; din căsătoria sa cu dșóra Ralli s'au născut trei copii: Eugen, Victor și Natalia, soția baronului Hormuzachi. După terminarea studiilor sale gimnasiale și filosofice, s'a retras în viața privată. Darnicia lui erá proverbială. — **Ved. Alesandra Rocsin** n. Fruscha a repausat la Oradea-mare, la 10|22 februarie, în etate de 72 ani. — **Nic. Cosgaria**, căpitan c. și r. în pensie, a murit la Făgăraș în 21 februarie, în etate de 62 ani. — **Petru Costescu**, fost funcționar la societatea vapoarelor pe Dunăre, a reposat la Orșova, în 23 februarie, în etate de 42 ani. — **Nicolae Ribariu**, preot gr. or. în Șag lângă Timișóra, a murit la 13|25 februarie.

OGLINDA LUMEI.

Căsătorie prin telegraf. Edward Duncan, șeful gării din st. Cloud, a jurat credință eternă prin telegraf Miss-e Lydie Kluth din Oshkosh, statul Wisconsin, în America. Nefiind în st. Cloud preot reformat și mi-

rele neputând merge la Oshkosh și Țea să nu fie lipsită de binecuvântarea preoțescă, această formalitate s'a mijlocit prin sirmele telegrafului. In Oshkosh la Depot-ul Northwestern lângă mașina electrică sta mirésa, martorii și preotul binecuvântător, iar in st. Cloud, s'au așezat mirele și martorii in giurul mașinei. Preotul a adresat mirelui prin telegraf întrebările obicinuite, iar acesta tot prin telegraf a dat răspunsurile in prezența martorilor: deasemenea a dat și preotul binecuvântarea, unui cu graiul, iar altuia prin electricitate. Terminându-se toate acestea, dna Duncan a plecat la fericitul ei soț.

O corónă scumpă. Țiarul francez „Latérne“ spune că regele Carol al Portugaliei și-a trimis coróna unui aurar din Paris ca să facă la ea unele reparaturi. Coróna această este cea mai scumpă dintre toate corónenele lumii. Ea represintă suma enormă de treizeci și două de milioane de franci. După această urmăză in preș coróna împărătesei de Rusia, care represintă suma de două-spre-dece milioane. Coróna reginei Victoria a Angliei e prețuită cu opt milioane și se pôte vedé in orice Ți pentru 60 bani. Venitul, ce se adună pe calea asta, cade in visteria regală.

Felurimi.

Greutatea unui om sănătos. Cât cântăreșce omul, decă e sănătos, a arătat-o într'o formulă ușoră de înțeles reuniunea higienică din Berlin: La o lungime de 150 centimetri a corpului greutatea normală e de 50 kilograme, creșce apoi la fiecare centimetru din lungimea corpului cu un kilgram. De aceea un om „normal“ cântăreșce atâtea kilograme, câți centimetri are in lungime peste un metru. Fiecare pôte deci esact socoti cât de greu este. Decă omul se simte sănătos, este vesel de vieță și trăieșce cuușpătat, atunci n'are a face decă cântăreșce mai mult séu mai puțin decăt un „om natural“.

Originea batistei. In timpul iernei ori-cine are nevoie de batistă, mai ales când afurisitul de guturaiu se anină de nasurile ómenilor. Așá fiind, fiecare pôte să-și puie întrebarea: De când s'au inventat batistele, căci de sigur Adam și Eva n'au avut. Un cronicar hazliu, care și-a pus și el această întrebare, ne dá următorul răspuns: Cea dintéiu batistă fu purtată acum 350 de ani, de cătră o Venețiană de totă frumusețea, care făcu furori prin batista sa. Curénd batistele tre-treură peste Alpi și se respândiră in Franța unde fure adoptate de seniori și damele de la curtea lui Enric al II-lea. Pe atunci batistele fiind fórte fin brodate, costau fórte mult și erau obiecte de lucș. Din Franța ele tre-cură in Germania, unde in scurtă vreme deveniră fórte populare in cercul seniorilor. De óre-ce inse și poporul voi să le întrebuițeze, un edict publicat la Drezda in 1595 opri cu deseversire pe ómenii din popor să întrebuițeze batistele. Cu timpul inse ele se vulgarisară și astfel totă lumea căpétă dreptul de a le purta.

Pentru dómne tinere.

Mănușele se spēlá cu o amestecătură de camforă și alcool. O luminare nu trebuie ținută in apropierea acestei soluțiuni, căci aburii de camforă se aprind fórte lesne.

UMOR și SATIRĂ.

— Ióne!

— Aud, cucóne!

— Du-te de cumpără chibrituri, dar veți să iei de acelea cari se aprind.

Ion plécă, se întóree cu chibriturile. Stăpánul seu dádú să-și aprindă țigara.

— Bine, mă, chibriturile astea nu-s bune; nu se aprinde nici unul!

— Mă mir — Țise Ion — eu le-am încercat pe toate și toate s'au aprins!

Cucónele vorbese de toaletă:

— Ador roșu.

— Eu prefer albastru . . .

— Mie, Țise cóna Barbu, măritată de curénd, imi plece negru! . . . Ți dá ilusie de věduvie.

Copiii teribili.

— Mamă, Țise Jenică gata d'a o insoți la plimbare, ia și niște bombóne pentru mine decă oiu incepe să plâng pe drum . . .

Scrisóre din Carlsbad.

„Iubite amice.

„Sunt deja de o lună aci, și aȚi, cântărindu-me am constatat că am pierdut din greutate Țece kilograme. Mi-a venit o idee. La anul am să trimit aci pe sócra mea, care cântăreșce tocmai 60 de kilograme, pentru o cură de o jumătate de an . . .“

Consultație medicală.

— Doctore, suferim de stomac toți din casă; și e curios că bucatele le gătesc eu. Ce să luăm, doctore?

— O bucătărăsă.

— Să-ți împrumut calul să faci o plimbare? Fórte bine, dar cu o condiție: să nu te duci decăt la șosea.

— Pentru ce?

— Pentru că calul meu numai de acolo șcie să vie singur acasă.

Pe firma unei băcănii de la Obor se citeșce:

„Brânză 9 de Brăila“.

Iar la vecinul de peste drum:

„Păstramă de vacă 9“.

La gară cucóna își ia Țiua bună de la bărbat, il sărută și urcându-se in vagon, îi Țice:

— Să-mi scrii des, Nicule; când mi-o trebui parrale, îți scriu și eu.

Călindarul săptămânei.

Dumineca a 2-a din post. Ev. dela Marcu, c.2, gl.6, a inv. 6.

Țiua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminecă	18 Păr. Leon Papa	1	Marrie Albin 6 32 5 24
Luni	19 Ap. Archip	2	Simpliciu 6 30 5 25
Mărți	20 Păr. Leon	3	Cunigunda 6 28 5 27
Mercuri	21 Cuv. Timoteu	4	Casimir 6 25 5 29
Joi	22 † Af. m. s. Eugenia	5	Frideric 6 23 5 31
Vineri	23 Păr. Policarp	6	Victor 6 21 5 33
Sămbătă	24 † Af. cap. S. Ioan Bot.	7	Cotfried 6 18 5 35

Proprietar, redactor respunȚător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.